

404 Sivistyksen hallinto

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Sivistystoimen hallinto huolehtii sivistyksen toimialan arjen prosessien sujuvuudesta ja yksiköiden toiminnan tuesta. Sivistysosaston hallinto ohjaa osaston yhteistoimintoja, järjestää ja toimeenpanee kilpailutuksia sekä kehittää toiminnan suunnittelua, seurantaa ja arviointia.

Sivistystoimen hallinto koordinoi hyvinvointityötä kunnassa.

Sivistystoimen kaikkien yksiköiden toimintaa määrittää lainsäädäntö hyvin selkein. velvoittavin normein. Yksiköt suunnittelevat ja toteuttavat arjen toiminnot näiden normien pohjalta. Ohjaavien normien rinnalle jokainen yksikkö määrittää talousarviokaudelle yksikkönsä kannalta olennaisia tavoitteita. Tavoitteet sidotaan kuntastrategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan.

Henkilöstö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja 1 htv (hallinto 0,8, hyte-toiminta 0,2), toimistos sihteeri 0,5 htv

Vastuhenkilö

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tehtävä

Sivistyspalvelujen laadukas ja vaikuttava järjestäminen

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Tuki toimialan kehittämisprosesseille, erityisesti UKK3.0 ja varhaiskasvatuksen arjen sujuvuus (strategiasta elinvoima ja hyvinvointi, viestintä ja vuorovaikutus; hyvinvointisuunnitelmasta kaikki tavoitealueet)
2. Laajan hyvinvointikertomuksen pohjalta hyvinvointitavoitteiden kirkastaminen seuraavaan hyvinvointisuunnitelmaan ja uuteen kuntastrategiaan (strategiasta elinvoima ja hyvinvointi; hyvinvointisuunnitelmasta kaikki tavoitealueet)
3. työryhmätyöskentelyn tehostaminen

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

- henkilöstön vaihtuvuus
- yhteisen ymmärryksen heikkous olennaisista kehittämistavoitteista
- resurssien niukkuus

Tunnusluvut ja mittarit

- UKK3.0-hankkeen eteneminen ja jatkorahoituksen varmistuminen: UKK3.0:ssa henkilöstökoulutuksien määrä, tuotettujen sisältökokonaisuuksien määrä, rahoituspäätös; varhaiskasvatuksessa poissaolojen määrän kääntyminen laskuun
- hyvinvointikertomuksessa kirkastettujen tavoitteiden kulkeutuminen seuraavaan strategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan
- työryhmien määrä, työryhmien päällekkäisen työn väheneminen

Toiminnan painopistealueet 2025

- perusopetuksen kehittämishanke UKK3.0
- varhaiskasvatuksen arjen sujuvuuden vahvistaminen

404 Sivistyksen hallinto	TP 2023	TA 2024	Hall.kunta 2025	Muutos% 24/25	Ero 24/25
T U L O T (ulkoiset)	-103	0	0	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	116 988	98 456	104 052	5,70	5 596
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	116 885	98 456	104 052	5,70	5 596
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)	-319	0	-500	0,00	-500
Menot (sisäiset)	110 966	1 804	1 612	-10,60	-192
TOIMINTAKATE (sisäiset)	110 648	1 804	1 112	-38,40	-692
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	227 533	100 260	105 164	4,90	4 904
Asukasluku	2932	2964	2964		
Toimintakate / asukas	77,60	33,83	35,48		

410 Perusopetus

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Perusopetus tarjoaa kaikille lapsille tiedolliset ja taidolliset välineet elämässä pärjäämiseen. Arvomme sinnikkyys, kunnioitus ja vastuuntunto ohjaavat toimintaamme. Opetus- ja kasvatustyötä teemme yhteistyössä oppilaiden, vanhempien, henkilökunnan ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteenamme on omat vahvuutensa tunteva, rohkeaksi toimijaksi kasvava oppilas, joka saa tarvittavat valmiudet elämään ja jatko-opintoja varten.

Henkilöstö: rehtori 1, luokanopettajat 9, aineenopettajat 7, erityisopettajat 4, koulunkäynninohjaajat 6, tuntiopettajat 3, yhteiset opettajat (lukio pääkoulu) 2

Vastuuhenkilö

Perusopetuksen rehtori

Tehtävä

Perusopetus antaa pohjan laajan yleissivistyksen muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Perusopetuksen antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Opetus edistää osallisuutta ja kestäväää elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Se edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta.

Lähde: *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Toiminnallisesti kestävä ja taloudellisen perusopetuksen luominen.
2. Henkilöstön sitouttaminen ja jaksamisen tukeminen.
3. Oppilaiden osallisuuden, kouluun sitoutumisen ja hyvinvoinnin tukeminen.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

1. Muutokset toimintaympäristössä, kuten kouluverkossa ja lainsäädännössä.
2. Haastava työ, muutoksessa toimiminen ja tulevaisuuden vähenevä työmäärä.
3. Palveluiden heikkeneminen

Tunnusluvut ja mittarit 1. Kustannukset / oppilas. 2. Henkilöstön sairauslomapäivät
3. Kouluterveyskysely, kiusaamiskysely ja muut kyselyt, jotka kartoittavat osallisuutta ja hyvinvointia

Toiminnan painopistealueet 2025

1. Perusopetuksen muutokseen sopeutuminen
2. Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi

410 perusopetus	TP 2023	TA 2024	Hall.kunta	Muutos%	Ero
			2025	24/25	24/25
T U L O T (ulkoiset)	-183 477	-102 350	-86 400	-15,60	15 950
M E N O T (ulkoiset)	2 988 385	2 968 145	2 912 247	-1,90	-55 898
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 804 908	2 865 795	2 825 847	-1,40	-39 948
Suunnitelmapoistot	236 956	223 376	214 451	-4,00	-8 925
Tulot (sisäiset)	-60 324	-6 551	-25 400	287,70	-18 849
Menot (sisäiset)	355 736	416 389	429 399	3,10	13 010
TOIMINTAKATE (sisäiset)	532 368	633 214	618 450	-2,30	-14 764
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 337 276	3 499 009	3 444 297	-1,60	-54 712
Asukasluku	2932	2964	2964		
Toimintakate / asukas	1138,23	1180,50	1162,04		

Ulkoisiin tuloihin lisätään 30 000 € eli yhteensä -116400; ulkoisiin menoihin lisätään 30 000 € eli yhteensä 2 942 247: määräaikaisen koulunkäynnin ohjaajan tehtävän perustaminen.

420 Lukio

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Rautalammin lukio tarjoaa laadukasta lukiokoulutusta viihtyisissä tiloissa. Meille on tärkeää, että huolehdimme lähialueen vetovoimaisuudesta ja kannamme vastuuta paikallisesti ja valtakunnallisesti.

Yrittäjämäinen asenne, kestävä kehityksen huomioiminen ja kansainvälisyys näkyvät koulumme arjessa ja toiminnassa.

Välitämme toisistamme. Henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvointi ovat keskeisiä toiminta-ajatuksiamme. Tavoitteenamme on hyödyntää paikallisia olosuhteita tehokkaasti ja olla aktiivinen toimija myös kunnan vetovoimaisuuden lisäämisessä.

Yhteistyö Wanhan ratsastuskeskuksen kanssa luo pohjaa lukion markkinoinnille ja tarjoaa vakaan opiskelijavirran.

Teatteri-ilmaisun ja musiikin keinoin ilmaisemme paikallista osaamista ja otamme kantaa yhteiskunnallisiin ja globaaleihin ilmiöihin.

Lukion arvot: vastuullisuus, laadukkuus ja välittäminen.

Henkilöstö: rehtori, opinto-ohjaaja 1, toimistos sihteeri 0,5, lehtorit 6, tuntiopettaja 1, yhteiset opettajat (MLK pääkoulu) 2

Vastuuhenkilö

Lukion rehtori

Tehtävä

Laadukkaan lukiokoulutuksen tarjoaminen osana Rautalammin kunnan koulutoimea

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Opiskelijamäärä syksyllä 2025 vähintään 110.
2. Yhteisiä opintojaksoja Vesannon ja Suonenjoen kanssa vähintään 18 kpl.
3. Hyvinvointikyselyt opiskelijoille 2 kertaa ja henkilökunnalle kerran vuodessa.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

1. Toisella asteella kova kilpailu alati vähenevistä, suomalaisista nuorista. Lisäksi ratsastusta alettu tarjota useissa lukioissa. Rautalammilta lukioon tulevien määrä vähäinen.
2. Riskinä mainittujen kolmen lukion lukujärjestysten synkronointiongelmien. Pitää olla kaikilla vahva tahto saada yhteiset opintojaksot toteutumaan.
3. Lähes riskitön tavoite. Toiminnan suunnitelmallisuus tukena.

Tunnusluvut ja mittarit

1. Opiskelijoiden määrä.
2. Yhteisten opintojaksojen määrä.
3. Kyselyiden määrä.

Toiminnan painopistealueet 2025

Hyvinvoiva arki.

420 Lukio	TP 2023	TA 2024	Hall.kunta 2025	Muutos% 24/25	Ero 24/25
T U L O T (ulkoiset)	-31 378	-19 600	-18 100	-7,70	1 500
M E N O T (ulkoiset)	991 064	959 779	1 040 110	8,40	80 331
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	959 686	940 179	1 022 010	8,70	81 831
Suunnitelmapoistot	114 733	114 733	114 733	0,00	0
Tulot (sisäiset)	-4 047	-400	-4 400	1 000,00	-4 000
Menot (sisäiset)	144 428	147 324	147 678	0,20	354
TOIMINTAKATE (sisäiset)	255 114	261 657	258 011	-1,40	-3 646
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 214 800	1 201 836	1 280 021	6,50	78 185
Asukasluku	2932	2964	2964		
Toimintakate / asukas	414,32	405,48	431,86		

440 Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Sisä-Savon kansalaisopiston tarjonnassa on Rautalammin kunnan alueella monipuolisesti kursseja eri-ikäisille kuntalaisille. Yleisöluennot ovat kaikille avoimia. Kurssisuunnittelua tehdään kuntalaisia osallistaen.

Kuopion konservatorio järjestää taiteen perusopetusta musiikissa. Opetus on pitkäjännitteistä musiikillisten taitojen ja valmiuksien kartuttamista. Oppilaat esiintyvät kunnassa toteutettavissa tilaisuuksissa.

Vastuhenkilö

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tehtävä

Hyvinvointia tukevien vapaa-aikapalvelujen monipuolinen tarjoaminen kuntalaisille. Tietojen, taitojen kartuttaminen ja jalostaminen sekä fyysisen kunnan monipuolinen kohottaminen.

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Kurssitarjonta sisältää monipuolisesti ainakin liikuntaa, eri taiteenalojen kursseja, kädentaitoja ja kieliä. (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys)
2. Kurssimäärä supistuu enintään 10%, (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys)
3. Konservatorion oppilasmäärä on vähintään 7, (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys)

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Kunnalla ei ole suoraa edustusta oppilaitosten hallinnossa, ja näkemyksen välittyminen on epäsuoraa.

Valtio suunnittelee vapaaseen sivistystyöhön rahoituksen leikkausta. Valtio suunnittelee taiteen perusopetukseen kokonaisuudistusta.

Tunnusluvut ja mittarit

Kansalaisopisto

- Opetustuntien määrä vähintään 1900
- Toteutuneet kurssit vähintään 80

Konservatorio

- Opetustuntien määrä vähintään 320
- Oppilaiden määrä vähintään 7, enintään 10.

Toiminnan painopistealueet 2025

Hyvinvointinäkökulman vahvistaminen, palvelun saatavuuden varmistaminen ja vahvistaminen.

440 Vapaa sivistystyö	TP 2023	TA 2024	Hall.kunta 2025	Muutos% 24/25	Ero 24/25
TULOT (ulkoiset)					
MENOT (ulkoiset)	74 618	64 801	86 000	32,70	21 199
TOIMINTAKATE (ulkoiset)					
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	74 618	64 801	86 000	32,70	21 199
Asukasluku	2932	2964	2964		
Toimintakate / asukas	25,45	21,86	29,01		

450 Joukkoliikenne

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Tavoitteena on mahdollistaa haja-asutusalueelta asioiminen kirkonkylälle sekä yhteydet Suonenjoelle ja Kuopioon sekä toimivat vaihtoyhteydet eri puolille Suomea.

Vastuhenkilö

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tehtävä

Joustavaa asumista tukevat joukkoliikennepalvelut

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Tiedotuksen kehittäminen
2. Matkaketjuajattelun vahvistaminen
3. Liikennetarjonnan supistaminen vastaamaan talouden resursseja

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Kustannuskehitys on ennakoimatonta. Sisäinen liikenne kilpailutetaan vuoden 2025 aikana, ja uuden sopimuksen kustannustaso on hämärä. Näkemyksen välittyminen ELYn suuntaan on haastavaa, kuntien tarpeet ja näkemykset poikkeavat toisistaan.

Tunnusluvut ja mittarit

- Matkustajamäärän kehitys
- Matkaketjujen muodostuminen määrä
- Aikataulujulkaisujen määrä ja jakelujen määrä

Toiminnan painopistealueet 2025

- Sisäisen liikenteen kilpailutus ja siitä muodostuvasta liikenteestä tiedottaminen tehokkaasti
- ELY-liikenteeseen näkemyksen välittäminen matkaketjujen parantamiseksi

450 Joukkoliikenne	TP 2023	TA 2024	Hall.kunta 2025	Muutos% 24/25	Ero 24/25
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	35 537	38 001	40 000	5,30	1 999
TOIMINTAKATE (ulkoiset)					
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	35 537	38 001	40 000	5,30	1 999
Asukasluku	2932	2964	2964		
Toimintakate / asukas	12,12	12,82	13,50		

453 Varhaiskasvatus

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on järjestää laadukasta ja pedagogisesti perusteltua hoitoa, kasvatusta ja opetusta kaikille alle kouluikäisille lapsille varhaiskasvatusmuodosta riippumatta. Toiminta perustuu varhaiskasvatus-suunnitelman perusteisiin ja Rautalammin varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Henkilöstö: varh.kasvatusjohtaja-päiväkodinjohtaja 1, varh.kasvatuksen sosionomi1, varh.kasvatuksen opettaja 3, varh.kasvatuksen erityisopettaja 1, varh.kasvatuksen lastenhoitaja 13,3, perhepäivähoitaja 2, päiväkotityöntekijä 1, henkilökoht. avustaja 1

Vastuhenkilö

Varhaiskasvatusjohtaja-päiväkodin johtaja

Tehtävä

Laadukkaiden varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea.

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus

(Kuntastrategia elinvoima ja hyvinvointi)

Karvin laadunarviointijärjestelmän hyödyntäminen Rautalammin varhaiskasvatuksen laadun arvioinnissa. Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin tulokset tuovat tietoa varhaiskasvatuksen arjesta, niin toiminnan vahvuuksista, kuin kehittämistä vaativista osa-alueista.

Yhtenäistä viestintää, tiedonsiirtoa ja avointa keskustelukulttuuria sekä toiminnan kehittämistä tuetaan säännöllisillä tiimipalavereilla, sekä koko talon pedagogisilla ja yhteisillä kokoontumisilla.

2. Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen

(Hyvinvointisuunnitelma kuntalaisten osallisuuden lisääminen, lapsiystävällinen kuntamalli)

Asiakasraadin yhteiset kokoukset. Lapset pääsevät osallistumaan toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin, lasten kokousten sekä lasten havainnoinnin myötä. Asiakaskysely huoltajille.

3. Hyvinvoinnin tukeminen

(Hyvinvointisuunnitelma hyvä mielenterveys)

Tunne –ja kaveritaitojen tavoitteellinen edistäminen. Pyritään positiivisen pedagogiikan keinoin lisäämään lasten hyvinvointia ja mahdollistetaan lapsille myönteisiä tunnekokemuksia. Positiiviset kokemukset uuden oppimisen tukena.

Henkilökunnan hyvinvoinnin tukeminen

Tyhy-ryhmän säännölliset kokoontumiset

Varmistetaan henkilökunnan riittävä resurssointi ja työtaakan säilyminen maltillisena kautta linjan koko varhaiskasvatuksessa.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

Henkilöstön poissaolot, työtaakan kuormittavuus

Ei sitouduta sovittuihin asioihin.

Tunnusluvut ja mittarit

Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Karvin arvioinnin toteuttaminen		
Tiimipalaverit lkm/kk		

Pedagoginen tiimi & talon palaveri kokoontuu krt/vk		
Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen		
Lasten kokoukset sekä lapsien havainnoinnin toteutuminen. lkm/kk		
Asiakasraadın yhteiset kokoontumiset krt/v		
Asiakastyytyväisyyskysely huoltajille		
Hyvinvoinnin tukeminen		
Tunne ja kaveritaitojen harjoittelu säännöllisesti lkm/kk		
Työhyvinvointi ryhmän kokoontumiset lkm/v		
Toiminnan painopistealueet 2025		
Toiminnan painopistealueet 2025		
Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus		
Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen		
Hyvinvoinnin lisääminen		

453 Varhaiskasvatus	TP 2023	TA 2024	Hall.kunta 2025	Muutos% 24/25	Ero 24/25
T U L O T (ulkoiset)	-57 749	-23 000	-88 243	283,70	-65 243
M E N O T (ulkoiset)	1 153 832	1 223 016	1 332 860	9,00	109 844
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 096 083	1 200 016	1 244 617	3,70	44 601
Suunnitelmapoistot	7 207	6 220	8 483	36,40	2 263
Tulot (sisäiset)	-18 101	-11 720	-17 300	47,60	-5 580
Menot (sisäiset)	289 849	333 820	344 569	3,20	10 749
TOIMINTAKATE (sisäiset)	278 956	328 320	335 752	2,30	7 432
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 375 039	1 528 336	1 580 369	3,40	52 033
Asukasluku	2932	2964	2964		
Toimintakate / asukas	468,98	515,63	533,19		

454 Esiopetus

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Esiopetuksen tavoitteena on vahvistaa ja tukea jokaisen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polkua joustavasti varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen. Toiminta perustuu esiopetussuunnitelman perusteisiin ja Rautalammin esiopetussuunnitelmaan.

Henkilöstö: esiopettaja 1.46, varh.kasvatuksen lastenhoitaja 2+1 henkilökohtainen avustaja

Vastuhenkilö

Varhaiskasvatusjohtaja-päiväkodin johtaja

Tehtävä

Laadukkaiden esiopetuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea.

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Laadukas pedagoginen esiopetus

(Kuntastrategia elinvoima ja hyvinvointi)

Toimintakauden alussa lapsille laaditaan henkilökohtaiset esiopetussuunnitelmat ja ne arvioidaan toimintakauden lopussa.

Yhtenäistä viestintää, tiedonsiirtoa ja avointa keskustelukulttuuria sekä toiminnan kehittämistä tuetaan säännöllisillä tiimipalavereilla, sekä koko talon pedagogisilla ja yhteisillä kokoontumisilla.

2. Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen

(Hyvinvointisuunnitelma kuntalaisten osallisuuden lisääminen, lapsiystävällinen kuntamalli)

Asiakasraadien yhteiset kokoukset. Lapset pääsevät osallistumaan toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin, lasten kokousten sekä lasten havainnoinnin myötä. Asiakaskysely huoltajille.

3. Hyvinvoinnin tukeminen

(Hyvinvointisuunnitelma hyvä mielenterveys)

Tunne –ja kaveritaitojen tavoitteellinen edistäminen. Pyritään positiivisen pedagogiikan keinoin lisäämään lasten hyvinvointia ja mahdollistetaan lapsille myönteisiä tunnekokemuksia. Positiiviset kokemukset uuden oppimisen tukena. Luontopainotteisen esiopetuksen (Metsäeskari) toteuttaminen.

Henkilökunnan hyvinvoinnin tukeminen

Tyhy-ryhmän säännölliset kokoontumiset

Varmistetaan henkilökunnan riittävä resurssointi ja työtaakan säilyminen maltillisena kautta linjan koko varhaiskasvatuksessa.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

Henkilöstön poissaolot, työtaakan kuormittavuus

Ei sitouduta sovittuihin asioihin.

Tunnusluvut ja mittarit

Laadukas pedagoginen esiopetus	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Lasten esiopetussuunnitelmien laatiminen ja arviointi		
Tiimipalaverit lkm/kk		

Pedagoginen tiimi & talon palaveri kokoontuu krt/vk		
Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen		
Lasten kokoukset sekä lapsien havainnoinnin toteutuminen. lkm/kk		
Asiakasraadın yhteiset kokoontumiset krt/v		
Asiakastyytyväisyyskysely huoltajille		
Hyvinvoinnin tukeminen		
Tunne ja kaveritaitojen harjoittelu säännöllisesti lkm/kk		
Työhyvinvointi ryhmän kokoontumiset lkm/v		
Toiminnan painopistealueet 2025		
Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus		
Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen		
Hyvinvoinnin lisääminen		

454 Esiopetus	TP 2023	TA 2024	Hall.kunta 2025	Muutos% 24/25	Ero 24/25
T U L O T (ulkoiset)	-24 614	0	0	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	136 860	149 662	172 871	15,50	23 209
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	112 246	149 662	172 871	15,50	23 209
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)	-2 158	-2 140	-2 100	-1,90	40
Menot (sisäiset)	43 263	24 628	20 122	-18,30	-4 506
TOIMINTAKATE (sisäiset)	41 105	22 488	18 022	-19,90	-4 466
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	153 350	172 150	190 893	10,90	18 743
Asukasluku	2932	2964	2964		
Toimintakate / asukas	52,30	58,08	64,40		

460 Nuorisotoimi

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Nuoret kohtaava ja tavoittava nuorisotyö. Nuorisotilaa pidetään avoinna säännöllisesti sekä järjestetään yhteisiä tapahtumia, teemapäiviä sekä retkiä. Nuoret pyritään aktivoimaan nuorisotyön sisällön suunnitteluun ja toteutukseen. Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan poikkihallinnollisesti ja eri sidosryhmiä apuna käyttäen. Erityisnuorisotyössä etsivä nuorisotyöntekijä toimii nuorten tukena.

Henkilöstö: Vapaa-aikasihteeri 0,7, etsivä nuorisotyöntekijä 1, koulunuorisotyöntekijä 1

Vastuhenkilö

Vapaa-aikasihteeri, 70% työajalla

Tehtävä

Laadukkaiden nuorisopalvelujen järjestäminen.

Sitovia tavoitteita

1. Vahvistaa nuorisovaltuuston ja päättäjien kanssa ”nuva kummi” – toimintaa.
2. Käynnistää koulunuorisotyö.
3. Liikuntavälituntitoiminnan toteutuminen Matti Lohen peruskoulussa.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

Taloudelliset haasteet.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Nuorten työpaja asiakkaat / vuosi			14	10	-
Nuorisotilan kävijät /vuosi	2 576	2 781	2688	3 000	3000
Etsivä asiakkaat / vuosi	71	60	43	45	45

Toiminnan painopistealueet 2025

Nuorisotoiminnan tuominen koulupäivien sisälle ja koulupäivien läheisyyteen.

460 Nuorisotoimi	TP 2023	TA 2024	Hall.kunta	Muutos%	Ero
			2025	24/25	24/25
T U L O T (ulkoiset)	-73 920	-68 000	-99 500	46,30	-31 500
M E N O T (ulkoiset)	168 598	182 113	217 491	19,40	35 378
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	94 678	114 113	117 991	3,40	3 878
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)	-359	0	0	0,00	0
Menot (sisäiset)	18 375	18 017	18 125	0,60	108
TOIMINTAKATE (sisäiset)	18 015	18 017	18 125	0,60	108
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	112 693	132 130	136 116	3,00	3 986
Asukasluku	2932	2964	2964		
Toimintakate / asukas	38,44	44,58	45,92		

450 Liikuntatoimi

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Rautalammin kunnan liikuntatoimen keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden tukeminen. Kunta tarjoaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikunnan toiminnallisesta yhdessä kunnan kanssa huolehtivat aktiiviset liikunta- ja urheiluseurat sekä yritykset. Urheiluseurat ovat kunnan liikuntapalveluiden tärkeä yhteistyökumppani.

Henkilöstö: vapaa-aikasihteeri 0,3, liikuntaneuvoja 1, lippukassanhoitaja 0,5, uinninvalvoja 0,4

Vastuuhenkilö

Vapaa-aika sihteeri, 30% työajalla

Tehtävä

Laadukkaiden liikuntapalvelujen järjestäminen.

Sitovia tavoitteita

1. Harrastamisen Suomen Mallin toteutumien.
2. Monipuolisten liikuntapaikkojen turvaaminen ja tapahtumien toteutus: liikuntatoimi tukee järjestöavustuksella vuosittain urheiluseuroja liikuntatoiminnan järjestämiseksi.
3. Liikuntavälituntitoiminnan toteutuminen Matti Lohen peruskoulussa.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Taloudelliset haasteet ja energiahinnan nousu.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Uimahallin kävijät/vuosi	5 912	6 122	6022	7 000	6000
Uimahallin kustannukset/ käynti	15,21	14,69	15,11	12,85	15,00

Toiminnan painopistealueet 2025

Liikuntatoiminnan tuominen koulupäivien sisälle tai koulupäivien läheisyyteen.

450 Liikuntatoimi	TP 2023	TA 2024	Hall.kunta	Muutos%	Ero
			2025	24/25	24/25
TULOT (ulkoiset)	-28 059	-20 000	-21 000	5,00	-1 000
MENOT (ulkoiset)	158 789	153 977	111 458	-27,60	-42 519
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	130 730	133 977	90 458	-32,50	-43 519
Suunnitelmapoistot	21 444	20 870	26 300	26,00	5 430
Tulot (sisäiset)	-560	0	-1 120	0,00	-1 120
Menot (sisäiset)	32 758	29 327	24 321	-17,10	-5 006
TOIMINTAKATE (sisäiset)	53 642	50 197	49 501	-1,40	-696
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	184 372	184 174	139 959	-24,00	-44 215
Asukasluku	2932	2964	2964		
Toimintakate / asukas	62,88	62,14	47,22		

480 Kirjasto

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

1. **Kaikille mahdollisuus lukea** - Lukutaito on kansalaistaito. Kirjaston osaajat ja kokoelmat ovat monipuolisen lukemisen ja monilukutaidon edistämistä varten.
2. **Tukea aktiiviseen kansalaisuuteen ja hyvinvointiin** - Kirjasto opastaa tiedonlähteille ja tukee elinikäistä oppimista. Kirjasto ehkäisee syrjäytymistä.
3. **Osaamista ja yhteistyötä** - Kirjastossa työskentelee osaava ja osaamistaan kehittävä henkilökunta. Kirjasto toimii valtakunnallisessa ja kansainvälisessä kirjastoverkossa. Kirjasto kehittää toimintaansa yhdessä asiakkaiden kanssa.
4. **Kaikille avoin tila** - Jokainen on tervetullut kirjastoon
Henkilöstö: kirjastonjohtaja 1, kirjastovirkailija 2,18

Vastuhenkilö

Seija Österberg

Tehtävä

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Edellä tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.
(Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492)

Sitovia tavoitteita

1. Rutakko kirjastoverkon entistä parempi hyödyntäminen luettelointia keskittämällä. Vähentää ostopalvelujen tarvetta. (Tasapainoinen kuntatalous)
2. Nuortenosaston viihtyisyyden parantaminen, sohvien uusiminen. Kirjaston kalusteet ovat 35 vuotta sitten uuteen kirjastotaloon hankittuja ja ovat käyttöikänsä päässä. (Elinvoima ja hyvinvointi)

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

Taloudelliset haasteet.

Tunnusluvut ja mittarit

						Tavoite 2025 Rutakko	
2936	2020	2021	2022	2023	Arvio 2024	kirjastojen ka. %	2025
Lainaajat	848	789	736	808	1153	32,19	947
Lainaus	33502	36307	37001	40074	36330	15,03	44203
Käynnit	21415	23771	32249	37943	51734	9,49	27910

Toiminnan painopistealueet 2025

Lukutaito ja lukemisen edistäminen. Kirjastopalveluiden saavutettavuuden ja esteettömyyden lisääminen.

480 Kirjasto	TP 2023	TA 2024	Hall.kunta 2025	Muutos% 24/25	Ero 24/25
T U L O T (ulkoiset)	-12 344	-13 180	-12 529	-4,90	651
M E N O T (ulkoiset)	257 352	235 900	248 180	5,20	12 280
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	245 008	222 720	235 651	5,80	12 931
Suunnitelmapoistot	30 796	30 864	2 313	-92,50	-28 551
Tulot (sisäiset)	-13 291	-14 872	-13 900	-6,50	972
Menot (sisäiset)	41 492	39 525	44 390	12,30	4 865
TOIMINTAKATE (sisäiset)	58 997	55 517	32 803	-40,90	-22 714
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	304 005	278 237	268 454	-3,50	-9 783
Asukasluku	2932	2964	2964		
Toimintakate / asukas	103,69	93,87	90,57		

490 Kulttuuritoimi

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Kulttuuritoimi tuottaa, koordinoi ja kehittää monipuolisesti kulttuuripalveluja eri väestöryhmien saavutettavaksi. Tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, paikallisen identiteetin vahvistaminen, vuorovaikutuksen sekä Rautalammin vetovoimaisuuden edistäminen.

Henkilöstö: viestintä- ja kulttuurikoordinaattori 0,5

Vastuhenkilö

Viestintä- ja kulttuurikoordinaattori

Tehtävä

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019)

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, ja tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

1. edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
2. luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
3. edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa.

Kunta voi yllä mainittuja tehtäviä järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden)

1. Kulttuurikokemusten järjestäminen ja koordinoiminen eri väestöryhmien saavutettavaksi (laki)
2. Kulttuurialan vaikuttavuuden ja elinvoiman parantaminen Rautalammillla ja Pohjois-Savossa (kuntastrategia) (Pohjois-Savon kulttuuristrategia)
3. Vuorovaikutteisuuden ja osallistamisen lisääminen (hyvinvointisuunnitelma)

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Työajan, tiimin ja toimintarahen riittämättömyys mm. freelancereiden ja taiteilijoiden palkkaamiseen

Kolmannen sektorin aktiivisuuden hiipuminen, mikä vaikuttaa suoraan tapahtumien ja kulttuurisisältöjen kustannuksiin, määrään, laatuun ja saavutettavuuteen

Viestimisen haasteet

Tunnusluvut ja mittarit (Taulukot kuvamuodossa ja taulukon fontti Arial 12 pt, poista suluissa oleva teksti)

1. Palautekyselyt (esim. Kesätreffit, Pestuumarkkinat)
2. kävijämäärät tapahtumissa ja yhdistys-, suunnittelu- ja kuntalaisilloissa
3. tapahtumien ja näyttelyiden määrä

mittari	TP2022	TP2023	TA2024	TA2025
Omien ja kumppaneiden kanssa yhteistyössä järjestettyjen kulttuuritapahtumien määrä	12	17	17	20
taidenäyttelyiden tai vastaavien lukumäärä	7	9	9	9

Toiminnan painopistealueet 2025

1. Kulttuuri kuuluu kaikille, se lisää elinvoimaa, hyvinvointia ja työpaikkoja
2. Rautalammin Pestuumarkkinat 2025 kokonaisuuden kehittäminen edelleen (elinvoimainen tapahtuma myös tulevaisuudessa)
3. Kulttuuri ei pääty kuntarajalle, yhteistyö myös ympäristökuntien kanssa
4. Koulukonserttikonseptin kehittäminen (turvallisen konsertin ohjeet oppilaille oppilaita ja esiintyjä kuullen)

490 Kulttuuritoimi	TP 2023	TA 2024	Hall.kunta 2025	Muutos% 24/25	Ero 24/25
T U L O T (ulkoiset)	100	0	-1 700	0,00	-1 700
M E N O T (ulkoiset)	44 843	57 978	58 798	1,40	820
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	44 943	57 978	57 098	-1,50	-880
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	3 836	3 788	4 993	31,80	1 205
TOIMINTAKATE (sisäiset)	3 836	3 788	4 993	31,80	1 205
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	48 778	61 766	62 091	0,50	325
Asukasluku	2932	2964	2964		
Toimintakate / asukas	16,64	20,84	20,95		